Difficult

യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3✓
(ഉത്.പത്തിപ്രകരണമ്)/സർഗം 106✓

രാജോവാച .

അസ്തി താവദയം(ൻ) ദേശോ നാനാ-വന-നദീ-യുതഃ .
വസുധാ-മ+ണ്ഡല+സ്യാ+സ്യ സഹോദര ഇവാനുജഃ .. 1

അസ്മിം+ശ്ചായ-മഹം രാജാ/ പൗരാഭി-മത-വൃത്തിമാൻ .
ഇ+ന്ദ്രഃ(സ്) സ്വർഗ ഇവാ+സ്യാം(ൻ) തു സഭായാം മ+ധ്യ-സംസ്ഥിത .. 2

യാവ-ദ+ഭ്യാ-ഗതോ ദൂരാത്/ക+ശ്ചിച്-ഛാമ്ബ-രികസ്-ത്വയമ് .
രസാ-തലാ-ദ+ഭ്യു-ദിതോ/ മായീ/ മയ ഇവ+ സ്വയമ് .. 3

അനേന+ ഭ്രമിതാ+ദ്യേഹ പി+ച്ഛികാ തേജ-സോർജിതാ .
ക+ല്പാ+ന്ത-പവനാ+ഭ്രേണ ശ+ക്ര-ചാപ-ലതാ യഥാ .. 4

ആലോ+ക്യൈ-താമഹം(ൽ) ലോലാ/-
മ+സ്യാ+ശ്വ+സ്യ പുരഃ(സ്) സ്ഥിതഃ .
പൃഷ്ഠ-മാരൂഢ-വാനേക/ ആ+ത്മനാ+ ഭ്രാ+ന്ത-മാനസഃ .. 5

തതോ∫+ദ്രിം/ പ്രലയ+ക്ഷുബ്ധം/ പുഷ്കരാ-വർതകോ യഥാ .
തഥാ ചല+ന്തം(ഞ്) ചലിതഃ(സ്)സ്വ+ശ്വ-മാരൂഢ-വാന-ഹമ് .. 6

ഗ+ന്തും പ്രവൃ+ത്തോ മൃഗയാ-മേകോ∫ഹ-മതിരം-ഹസാ .
ഉർവരാ-മിവ നിർ/ഭർ/തുഃ(ഖ്) ക+ല്ലോലഃ(ഫ്) പ്രലയാമ്/ബുധേഃ .. 7

തേനാ-നില-വിലോ-ലേന ദൂരം(ൻ) നീതോ∫+സ്മി വാജിനാ .
യോഗാ+ഭ്യാസ-ജഡേ-നാ+ജ്ഞോ മുഗ്/ധ+സ്യ മനസാ യഥാ .. 8

അകിംചന-മനഃ(ശ്)ശൂ+ന്യം/ സ്ത്രീ-ചി+ത്ത-മിവ നിർഭരമ് .
തതഃ(ഫ്) പ്രലയ-നിർ/ദഗ്ധ-ജഗദാ+സ്പദ-ഭീഷണമ് .. 9

നിഷ്പ+ക്ഷി+ക്ഷാര-നീഹാരം(ൻ) നിർ/വൃ+ക്ഷ-മജലം മഹത് .
സം/പ്രാപ്തോ∫ഹ-മപ+ര്യന്ത-മര+ണ്യം/ ശ്രാ+ന്ത-വാഹനഃ .. 10

തദ്-ദ്വിതീയ-മിവാ-കാശം(ൻ) തഥാഷ്ടമ-മിവാമ്/ബുധിമ് .
പ+ഞ്ചമം/ സാഗര-മിവ സം/ശുഷ്കം/ ശൂന്യ-കോടരമ് .. 11

ജ്ഞ+സ്യേവ വിതതം(ഞ്) ചേതോ/ മൂർഖ+സ്യേവ രുഷാ്ജവമ് .
അദൃഷ്ട-ജന-സംസർഗ-മജാത-തൃണ-പല്ലവമ് .. 12

അര+ണ്യ-മിദ-മാസാ+ദ്യ മതിർമേ ഖേദ-മാഗതാ .
ലലനേ-വൈ+ത്യ ദാരി+ദ്ര്യം(ൻ) നിര+ന്ന-ഫല-ബാ+ന്ധവമ് .. 13

കച+ന്മരു-മരീ+ച്യമ്ബു-പുരഃ(ഫ്)പ്ലുതക-കു+മ്മുഖമ് .
ആസൂ+ര്യാസ്തം(ൻ) ദിനം(ൻ) ത+ത്ര+ പ്ര+ക്രാ+ന്തം/ സീദതാ മയാ .. 14

തദ-ര+ണ്യം/ മയാ-തീത-മതി-കൃ+ച്ഛ്രേണ ഖേദിനാ .
വിവേകി-നേവ സംസാരോ/ മ+ധ്യ-ശൂ+ന്യ-തതാ-കൃതി .. 15

യദേ-തേനാ-തിവാ+ഹ്യാഹം/ പ്രാപ്ത-വാഞ്ജ്-ജങ്ഗലം(ങ്) ക്രമാത് .
അസ്താ+ദ്രി-സാനും(ങ്) ഖി+ന്നാ+ശ്വഃ(ശ്) ശൂന്യ+ഭ്രാ+ന്ത്യേവ-ഭാസ്കരഃ ..16

ജമ്ബൂ-കദമ്ബ+പ്രായേഷു കലാ-ലാപാഃ(ഫ്) പത+ത്രിണഃ .
യ+ത്ര+ സ്ഫുര+ന്തി ഖ+ണ്ഡേഷു പാ+ന്ഥാനാ-മിവ ബാ+ന്ധവാഃ .. 17

യ+ത്ര ശഷ്പ-ശിഖാ+ശ്രേ+ണ്യോ ദൃ+ശ്യ+ന്തേ വിരലാഃ(സ്) സ്ഥലേ .
കദർഥ-ല+ക്ഷ്മ്യാ ജി+ഹ്മസ്യ ഹൃദീ-വാന+ന്ദ-വൃ+ത്തയഃ .. 18

പൂർവാ-ദര+ണ്യാ-ദര-സാത്-ത+ദ്ധി കിംചിത്-സുഖാ-വഹമ് .
അ+ത്യ-ന്ത-ദുഃഖാ+ന്മരണാ+ദ്വരം(വ്)വ്യാധിർഹി ജ+ന്തുഷു .. 19

ത+ത്ര ജമ്ബീ/രഖ+ണ്ഡ+സ്യ തലം/ സംപ്രാപ്ത-വാനഹമ് .
മാർക+ണ്ഡേയ ഇവാഗേ+ന്ദ്ര-മേകാർണവ-വിഹാരതഃ .. 20

ആലമ്/ബിതാ മയാ ത+ത്ര+ സ്കന്ധ-സംസർ/ഗിണീ ലതാ .
നീലാ ജലദ-മാലേവ താപ-തപ്തേന/ ഭൂഭൃതാ .. 21

മയി+ പ്രലമ്ബ-മാന്യ്+സ്യാം/ പ്രയാതഃ(സ്) സ തുരങ്/ഗമഃ .
ഗങ്ഗാ-വലമ്/ബിനി നരേ യഥാ ദുഷ്കൃത-സംചയഃ .. 22

ചിരം(ൻ) ദീർഘാ+ധ്വ-ഗഃ(ഖ്) ഖിന്നസ്-തത്ര വി+ശ്രാന്ത-വാനഹമ് .
ഭാനു-രസ്താ-ചലോത്-സങ്ഗേ/ തലേ ക+ല്പ-തരോ-രിവ .. 23

യാവത്-സമസ്ത-സംസാര+വ്യവഹാര-ഭരൈഃ(സ്) സമമ് .
രവിർ/വി+ശ്ര-മണാ-യേവ നിവിഷ്ടോ്+സ്താ-ചലാങ്/ഗണേ .. 24

ശനൈഃ(ശ്) ശ്യാമി-കയാ+ ഗ്രസ്തേ സമസ്തേ ഭുവനോ-ദരേ .
രാ+ത്രിസം/വ്യവ-ഹാരേഷു സംപ്ര-വൃ+ത്തേഷു ജങ്-ഗലേ .. 25

അഹം(ൻ) തരു-തൃണേ തസ്മിൻ/പേലവേ ഖ+ണ്ഡ-കോടരേ .
നിലീന+ശ്ചിര-ലീനാ+സ്യഃ(സ്) സ്വനീഡേ വിഹഗോ യഥാ .. 26

വിഷ-ദഷ്ട-വിവേക+സ്യ/ കീനാശ+സ്യ ഗലത്-സ്മൃതേഃ .
വി+ക്രീത+സ്യേവ ദീന+സ്യ/ മഗ്ന+സ്യേവാ+ന്ധ-കൂപകേ .. 27

ത+ത്ര ക+ല്പ-സമാ രാ+ത്രിർ/മോഹ-മ+ഗ്നസ്യ മേ ഗതാ .
ഏകാർണ-വോ+ഹ്യ-മാന+സ്യ മാർക+ണ്ഡേയ-മുനേരിവ .. 28

ന സ്നാത-വാൻ നാർചിതവാൻ-ന തദാ ഭു+ക്തവാ-നഹമ് .
കേവലം മേ ഗതാ രാ+ത്രിഃ(സ്) സാപദാം(ൻ) ധുരി തി+ഷ്ഠതഃ .. 29

വിനി+ദ്ര+സ്യ വിധൈ+ര്യ+സ്യ+ സ്ഫുരതഃ(സ്) സഹ പ+ല്ലവൈഃ .
സമം(ൻ) ദുഷ്ടാതി-ദൈർ+ഘ്യേണ സാ+ വ്യതീ-യായ ശർവരീ .. 30

തത+സ്തിമിര-ലേഖാസു സഹ താരേ+ന്ദു-കൈരവൈഃ .
മയീവാ-പാ+ദ്യ-മാനാസു+ മ്ലാനതാ-മല-മാനനേ .. 31

ശാമ്യ+ന്തീഷു ച വേതാല+ക്ഷ്വ്വ-ഡാസു ജവ-ജങ്ഗലേ .
സഹ-ശീതാർതി-മ+ദ്ദ+ന്ത-പങ്ക്തി-ടാ+ങ്കാര-സീത്/കതൈഃ .. 32

മാമേ-വാർതി-വിനിർ-മ+ഗ്നം ഹസ+ന്തീമിവ ദൃഷ്ട-വാൻ .
അഹം പൂർവാം(ൻ) ദിശം പ്രാപ്ത-മധുപാനാ-രുണാ-മിവ .. 33

ക്ഷണാ-ദ+ജ്ഞ ഇവ+ ജ്ഞാനം(ൻ) ദരി+ദ്ര ഇവ കാ+ഞ്ചനമ് .
ദൃഷ്ടവാ-നഹ-മർകം(ങ്) ഖേ വാരണാ-രോഹണോ+ന്മുഖമ് .. 34

ഉ+ത്ഥായാസ്-തരണം(വ്) വസ്+ത്രം(ൻ) തത്ത-ദാസ്ഫോടിതം മയാ .
ഹസ്തി-ചർമ+ദ്വരേ-ണേവ സം(ൻ)ധ്യാ നൃ+ത്യാനു-രാഗിണാ .. 35

പ്രവൃ+ത്തസ്-താമഹം/ സ്ഫാരാം(വ്)
വിഹർതും(ഞ്) ജങ്ഗല+സ്ഥലീമ് .
കാലോ ജഗത്/കുടീം(ങ്) ക+ല്പ-ദഗ്ധ-ഭൂത-ഗണാ-മിവ .. 36

ന കിംചി/ദൃ+ശ്യതേ ത+ത്ര ഭൂതം(ഞ്) ജരഠ-ജങ്ഗലേ .
അഭി-ജാതോ ഗുണ-ലവോ യഥാ മൂർഖ-ശരീരകേ .. 37

കേവലം(വ്) വിഗതാ-ശ+ങ്കം(ങ്) ഖ+ണ്ഡ+ഭ്രമണ-ചഞ്ചലമ് .
ചീചീ-കൂചീതി-വചനാ വിഹര+ന്തി വിഹങ്/ഗമാഃ .. 38

അഥാഷ്ട-ഭാഗ-മാപ+ന്നേ+ വ്യോമ്നോ ദിവസ-നായകേ .
ശുഷ്കാ/വ+ശ്യായ-ലേശാസു+ സ്നാതാ+സ്വിവ ലതാസു ച .. 39

ദൃഷ്ടാ മയാ+ പ്ര+ഭ്ര-മതാ ദാരി-കൗദന-ധാരിണീ .
ഗൃഹീതാ-മൃത-സത്/കുമ്ഭാ/ ദാനവേ-നേവ മാധവീ .. 40

തര+ത്താരക-നേത്രാം(ൻ) താം ശ്യാമാ-മധവ-ലാമ്/ബരാമ് .
അഹ-മ+ഭ്യാ-ഗതസ്-ത+ത്ര ശർവരീ-മിവ ച+ന്ദ്രമാഃ .. 41

മ+ഹ്യ-മോദന-മാ+ശ്വേ-തദ്/ബാലേ ബല-വദാ-പദി .
ദേഹി-ദീനാർതി-ഹരണാത്-സ്ഫാരതാം(യ്) യാ+ന്തി സംപദഃ .. 42

ക്ഷുദ+ന്തർ-മഹ-തീയം മേ ബാലേ വൃ+ദ്ധി-മുപേയുഷീ .
കൃഷ്ണ-സർപാ+ പ്രസൂ-തേവ കോട-ര+സ്ഥാ ജര+ദ്രുമേ .. 43

യാ+ച്ച-യാപി തയാ മ+ഹ്യ-മി+ത്ഥം(ൻ) ദ+ത്തം(ൻ) ന കിംചന .
യ+ത്ന+പ്രാർഥ-നയാ ല+ക്ഷ്മ്യാ യഥാ ദുഷ്/കൃതിനേ ധനമ് .. 44

കേവലം(ഞ്) ചിര-കാലേന മയാ+ത്യ+ന്താനു-ഗാമിനാ .
ഖണ്ഡാത്/ഖ+ണ്ഡം(ൻ) നിപതതി+ ച്ഛായാ-ഭൂതേ പുരഃ(സ്)+സ്ഥിതേ .. 45

തയോ+ക്തം/ ഹാര-കേയൂരിംശ്/ച+ണ്ഡാലീം വി+ദ്ധി മാമിതി .
രാ+ക്ഷസീ-മിവ സു+ക്രൂരാ പുരുഷാ+ശ്വ-ഗജാ-ശനാമ് .. 46

രാജ+ന്യാർചന-മാ+ത്രേണ മത്തോ നാപ്നോഷി ഭോജനമ് .
ഗ്രാ+മ്യാ-ദനഭി-ജാതേഹാത്-സൗജ+ന്യ-മിവ സു+ന്ദരമ് .. 47

ഇ+ത്യുക്ത-വ+ത്യാ ഗ+ച്ഛ+ന്ത്യാ ഖേലയാ ച പദേപദേ .
കു+ഞ്ജകേഷു നിമ+ജ്ജ+ന്ത്യാ ലീലാ+വന-തയോ-ദിതമ് .. 48

ദദാമി ഭോജന-മിദം/ ഭർതാ ഭവസി ചേ+ന്മമ .
ലോകോ നോപ-കരോ+ത്യർഥൈഃ(സ്)
സാമാ+ന്യഃ(സ്) +സ്നിഗ്ധതാം(വ്) വിനാ .. 49

വാഹ-യ+ത്യ+ത്ര മേ ദാന്താൻ/കേദാരേ പുൽ/കസഃ(ഫ്) പിതാ .
ശ്മശാന ഇവ വേതാലഃ(ഹ)+ ക്ഷുധിതോ ധൂലി-ധൂസരഃ .. 50

ത+സ്യേദ-മ+ന്നം ഭവതി ഭർ/ത്യ+ത്വേ ദീയതേ+ സ്ഥിതേ .
പ്രാണൈ-രപി ഹി സംപൂ+ജ്യാ വ+ല്ലഭാഃ(ഫ്) പുരുഷാ യതഃ .. 51

അഥോ+ക്താ സാ മയാ ഭർതാ ഭവാമി തവ സു+വ്രതേ .
കേനാ-പദി വിചാ+ര്യ+ന്തേ വർണ-ധർമ-കുല+ക്രമാഃ .. 52

തതസ്-തയൗ/ദനാ-ദർധം/ മ+ഹ്യ-മേകം/ സമർപിതമ് .
മാധ+വ്യേവാ-മൃതാ-ദർധ-മി+ന്ദ്രാ-യാർതി-മഹത്-പുരാ .. 53

ജമ്ബൂ-ഫല-രസഃ(ഫ്) പീതഃ(സ്) സ ഭു+ക്തഃ(ഫ്) പ+ക്കണൗ/ദനഃ .
വി+ശ്രാന്തം(ഞ്) ച മയാ ത+ത്ര മോഹാ-പഹൃത-ചേതസാ .. 54

മാം(ൻ) ത+ത്രാർക-മിവാ-പൂര്യ സാ+ പ്രാവൃട്/ ശ്യാമലാ ഗതാ .
ഹസ്തേന സമുപാ-ദായ+ പ്രാണം/ ബഹിരിവ+ സ്ഥിതമ് .. 55

ദുരാ-കൃതിം(ൻ) ദുരാ-രമ്ഭ-മാസ-സാദ ഭയ+പ്രദമ് .
പിതരം/ പീവരാ-കാര-മവീചി-മിവ യാതനാ .. 56

തയാ മദനു-ഷങ്ഗി+ണ്യാ+ സ്വാർഥസ്-തസ്മൈ നിവേദിതഃ .
മാതങ്/ഗായ+ ഭ്രമ+ര്യേവ നിഃ(സ്)സ്വനേ-നാലി-ല+ഗ്നയാ .. 57

അയം മമ ഭവേദ്/ഭർതാ താത ഹേ തവ രോചതാമ് .
സ ത+സ്യാ ബാഢ-മി+ത്യു+ക്ത്വാ ദിനാ+ന്തേ സമുപ+സ്ഥിതേ .. 58

മുമോച ദാന്താവാ-ബ+ദ്ധൗ/ കൃതാ+ന്തഃ(ഖ്) കിങ്കരാ-വിവ .
നീഹാ-രാ-ഭ്ര-കഡാ-രാസു/ ദി+ക്ഷു+ പ്രോ+ദ്ധൂലി-താസു ച .
വേതാല-ബ+ന്ധനാത്-തസ്മാ+ദ്ദിനാ+ന്തേ ചലിതാ വയമ് .. 59

ക്ഷണേന പ+ക്കണം/ പ്രാപ്താഃ(സ്)
സംധ്യായാം(ൻ) ദീർഘ-ജങ്ഗ-ലാത് .
ശ്മശാനാ-ദിവ വേതാലാഃ(ശ്) ശ്മശാന-മിതര+ന്മഹത് .. 60

വികർ-തിത-വിഭാഗ+സ്ഥ-കപി-കു+ക്കുട-വായസമ് .
ര+ക്ത-സി+ക്തോർ-വരാ-ഭാഗ+പ്ര+ഭ്ര-മ+ന്മ+ക്ഷികാ-ഗണമ് .. 61

ശോഷാർഥം/ പ്രസൃതാർ/ദ്രാ+ന്ത്ര/തന്ത്രീ/ജാല/പതത്/ഖഗമ് .
നിഷ്/കുട+സ്ഥിത-ജമ്ബീര-ഖ+ണ്ഡ-ല+ഗ്ന-ഖഗ+ധ്വനി .. 62

ശുഷ്യദ്-ഗുരു-വസാ-പി+ണ്ഡ-പൂർണാ/ലി+ന്ദല/സത്/ഖഗമ് .
ദൃഷ്ടി+പ്രസൃത-ര+ക്താ+ക്ത-ചർമ+സ്രവദ-സൃ+ഗ്ലവമ് .. 63

ബാല-ഹസ്ത+സ്ഥിത+ക്രവ്യ/പി+ണ്ഡ+ക്വണിത-മ+ക്ഷികമ് .
ജർജരാ-ധിഷ്ഠ-ച+ണ്ഡാല-തർജി-താരടി-താർഭ-കമ് .. 64

തത്/പ്രവിഷ്ടാ വയം(ങ്) കീർണ-ശിരാ+ന്ത്ര ഭീമ-പ+ക്കണമ് .
മൃതഭൂതം(ഞ്) ജഗത്-കല്പേ കൃതാ+ന്താനു-ചരാ ഇവ .. 65

സം+ഭ്രമോ-പഹിതാ-ന+ല്പ-കദലീ-ദല-പീഠകേ .
അഹ-മാ+സ്ഥിത-വാംസ്ത+ത്ര നവേ+ ശ്വശുര-മ+ന്ദിരേ .. 66

ശ്വ+ശ്വാ മേ കേക-രാ+ക്ഷ്യാ തു തേനാ-സൃ+ഗ്ലവ-ച+ക്ഷുഷാ .
ജാമാ-തായ-മിതി+ പ്രോ+ക്തം(ൻ) തയാ തദഭി-ന+ന്ദിതമ് .. 67

അഥ വി+ശ്ര+മ്യ ച+ണ്ഡാല-ഭോജ-നാ+ന്യ-ജിനാ-സനേ .
സംചിതാ+ന്യുപ-ഭു+ക്താനി ദുഷ്-കൃതാ-നീവ ഭൂരിശഃ .. 68

അന+ന്ത-ദുഃഖ-ബീജാനി/ ന മനോ+ജ്ഞ-തരാ+ണ്യപി .
താനി+ പ്രണയ-വാ+ക്യാനി+ ശ്രുതാ+ന്യസുഭ-ഗാ+ന്യലമ് .. 69

നിര-ഭ്രാമ്/ബര-ന+ക്ഷ+ത്രേ കസ്മിംശ്-ചി+ദ്ദിവസേ തതഃ .
തൈസ്/തൈരാ-രമ്ഭ-സംരമ്ഭൈസ്/
തൈർ/വ+സ്ത്ര-വിഭ-വാർ-പണൈഃ .. 70

ദ+ത്താ+പ്യനേന സാ മഹ്യം(ങ്) കുമാരീ ഭയ-ദായിനീ .
സുകൃഷ്ണാ കൃഷ്ണ-വർണേന ദുഷ്കൃതേ-നേവ യാതനാ .. 71

സര-ഭസ-മഭിതോ വിനേദു-ര+ത്ര+
പ്രസൃത-മഹാ-മദിരാ-സവാഃ(ശ്) ശ്വപാകാഃ .
ഹത-പടു-പടഹാ വിലാസ-വ+ന്തഃ(സ്)-
സ്വയ-മിവ ദുഷ്കൃത-രാശയോ മഹാ+ന്തഃ .. 72

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ ഉത്പ+ത്തി+പ്രകരണേ ഇന്ദ്ര-ജാലോ-പാഖ്യാനേ ചാണ്ഡാലീ-വിവാഹോ നാമ ഷഡു+ത്തര-ശത-തമഃ സർഗഃ .. 106 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
4.10.23